

Dezvoltarea motricității generale, cu precădere a aparatului fonoarticulator

Prof. logoped, Ciubucă Vasile

Știința activităților corporale are ca obiect de studiu “**motricitatea**” omului privită procesual, ca realitate și devenire perfectibilă, vizând omul în mișcare, integrat în ansamblul vieții sociale.

Atunci când se vorbește de **motricitatea omului**, cea mai cuprinzătoare definiție se consideră ca fiind totalitatea actelor motrice, efectuate pentru întreținerea relațiilor cu mediul natural și/sau social, inclusiv prin efectuarea unor deprinderi specifice unui domeniu de activitate. **Motricitatea este o capacitate, o însușire, înăscută și/sau dobândită, care caracterizează toate tipurile de mișcare.**

Dumitru Moțet definește psihomotricitatea ca expresie complexă a interrelațiilor dintre procesele psihice și procesele motrice, care asigură atât receptarea și prelucrarea informațiilor, cât și căile de transmisie pentru executarea corespunzătoare a răspunsului. În ce privește structura psihomotricității, Dumitru Moțet opinează pentru trei mai grupe de comportamente:

- **Cunoașterea (organizarea) schemei corporale (și a conștiinței de sine)**, conținând imaginea schemei corporale, pozițiile fundamentale și capacitatea de a opera cu ele, lateralitatea și dominantă acesteia;
- **Conduitele motrice de bază**, conținând deprinderile motrice de bază (coordonarea dinamică generală și coordonarea dinamică segmentară);
- **Conduitele perceptiv – motrice**, în care se includ orientarea – organizarea – structurarea spațială și temporală, relaxarea și autocontrolul mișcărilor, reglarea mișcărilor (activității) prin limbaj.

Aparatul fonoarticulator este format din plămâni, laringe, glotă, epiglotă, faringe, cavitatea bucală și fosele nazale.

- a) plămâni – reprezintă organul care inițiază **fonațiunea** prin pomparea curentului de aer;
- b) laringe – conține patru coarde vocale (două superioare și două inferioare), care constituie sursa și primul **modulator al sunetului**;
- c) glotă – un orificiu al laringelui cuprins între coardele vocale;
- d) epiglotă – o membrană așezată în partea superioară a laringelui, pe care-l închide prin astuparea glotei în momentul înghițirii;
- e) faringe – un canal membranos și musculos aflat între cavitatea bucală și esofag, care are rolul unui resonator;

- f) cavități supralaringiene – formate din cavitatea bucală și fosele nazale; acestea amplifică și modulează sunetul;
- g) organe articulatorii propriu-zise – formate din limbă, palatul moale (vălul palatin), palatul dur (cerul gurii), zona alveolară, dinții, maxilarul inferior, buzele; acestea reprezintă obstacole care individualizează articularea sunetului.

Toate aceste elemente ale aparatului fonoarticular se numesc *organe articulatorii*, iar traseul urmat de aer prin toate aceste elemente poartă numele de *canal fonator* sau *traiect vocal*. Totalitatea mișcărilor efectuate de organele articulatorii se numește articulare.

Proprietățile sunetului sunt calitățile dobândite de sunet în urma prelucrării (producere, amplificare, modulare) în aparatul fonator.

Pentru realizarea acestei componente se pot aplica mai multe tipuri de exerciții:

1. Exerciții de mobilitate a maxilarelor
2. Exerciții de mobilitate pentru limbă
3. Exerciții pentru buze și obraji
4. Exerciții pentru vălul palatin

1. Exerciții de mobilitate a maxilarelor

- Copilul este pus să imite peștișorul când este scos din apă arătându-i-se cum să execute mișcarea de deschidere și închidere rapidă a gurii.
- Copilul este pus să imite mișcările de masticăție a calului arătându-i-se, de asemenea, cum să execute mișcarea de frământare a maxilarelor.
- Copilul este pus să imite mișcările de masticăție a unui os de către un cățel, arătându-i-se cum să execute mișcarea de imitare a muscăturii.

2. Exerciții de mobilitate pentru limbă

- Copilul este pus să imite maniera de a bea apă a pisicuței.
- Copilul este pus să imite cât mai rapid mișcările de la stânga la dreapta a ștergătoarelor de parbriz, după exemplu.
- Copilul trebuie să imite ursul atunci când mănâncă miere lingându-și buzele și dinții pe deasupra și pe dedesubt.

Fiecare probă se execută de câteva ori.

3. Exerciții pentru buze și obraji

Pentru executarea acestor probe se folosesc diverse obiecte ajutătoare: balon, oglindă, fluier, paie, lumânare.

- Copilul este pus să umfle balonul precum piticul din căsuța poveștilor, să fluiere, să sufle în lumânare, umflarea obrazilor.

4. Exerciții pentru vălul palatin

- Copilul trebuie să imite căscatul cățelușului somnoros.
- Copilul trebuie să imite tusea piticului răcit.
- Copilul trebuie să imite deglutiția morcovului de către iepuraș.

Este foarte important să se lucreze în fiecare zi cu copilul, timp de 10-15 minute, de preferat în fața oglinzii, astfel încât copilul să se poată corecta pe baza exemplului dumneavoastră.

Exercițiile care se pot face sunt numeroase, astfel încât este bine să se alterneze.

Bibliografie:

Moșet, D. (2001), *Psihopedagogia recuperării handicapurilor neuromotorii*, Editura Fundației Humanitas, București.

www.parinti.com

Materialul a fost publicat pe <https://create.piktochart.com/printable/saved/45162346>